

LEVNET & MENINGER

Vinter i duernes tunnel

BO GREEN JENSEN

I december er dagene korte og mørke. Før kunne de godt være kolde og klare, men der gik vist også virus i vejret. Jeg vil ikke påstå, at jeg savner sneen. Efterhånden som tiden kryber i vask, bliver falsk nostalgi en fristende fælde.

Men jeg savner de kompenserende øer, som lyste i mørket før COVID-19. Kobber og guld i en lav vintersol, julemarkedet på skolen, lanternefesten på havnen. Jeg savner at komme hjem til hotellet efter en lang dag på en filmfestival. Og at drømme om sommer i sneen. Nu er der bare tåge og stilstand.

Som fimbultvinter i mytologien. Et ælte af mudder og finregn.

ÅR ■ Efterhånden som tiden kryber i vask, bliver falsk nostalgi en fristende fælde. Men jeg savner de kompenserende øer, som lyste i mørket før COVID-19.

Ava er otte år. Hun spurter banen rundt, 400 meter, uden at blive forpustet. Der kommer bare mere farve i de fejl-fri kinder. Hun er altid glad for at se mig. Jeg har en serie af fotos, hvor hun løber mig i møde. Jeg løb min egen far i møde, da jeg gik i anden klasse. Så gik der to år, og han døde i 1965.

Han blev kun 44 år. Jeg skriver tilfældigvis denne klumme på min 65-års fødselsdag. Jeg er en gammel far at se på, når jeg venter på Ava uden for Krebs' Skole. Vi er mange forældre, der står i en halvcirkel og holder afstand.

Alt blev aflyst i 2020. Ærgerligst var nok Dansekompagniets opvisninger. Ava har gået til ballet i fem år, og hun skulle danse sin solo. Sommershowet blev udsat til jul. Så blev jule-

forestillingen aflyst. Eller danset bag lukkede døre til ære for forældre, der så ind gennem glasset. Frederikke sendte filmklip. Alle bærer røde kjoler med lyskæder.

Min voksne datter, Laura, er blevet 29 år. Hun går til eksamen i litteraturvidenskab og har fået fire 12-taller. Rose i midten er 17 og arbejder hårdt på sin skole. De gør erfaringer, mens verden har travlt med corona. Der er virkelig en over-set ungdom, som henvises til at leve på Zoom. Vi andre kan bedre undvære det hele. Vi fik bare ikke sagt rigtigt farvel.

Man kan pludselig savne transporten. Før corona var jeg på rejse 60 dage hvert år. Siden nedlukningen har vi været på én, som gik til eksotiske Djursland. Det var, da vi hentede Torben i Allingåbro. Torben er en hundehvalp, som Ava har ønsket sig *mega*. Den er tre måneder nu. Og har en anden psykologi end kattene, som betragter den med stor skepsis, når vi alle er sammen i Snekkersten.

SOMME TIDER TAGER JEG telefonen, skønt jeg ikke kender nummeret. Det handler altid om pensionsrådgivning. Jeg forklarer, at jeg slet ikke har råd til at gå på pension. Jeg har frisk gæld, der løber så længe, at den kan vikles rundt om et højt kirketårn.

Hvis stemmen insisterer, gør jeg gengæld og bliver kedelig at høre på, mens jeg redegør for min position. At alle pensionsplanerne er indrettet til et otium på ti år. Det ser rimeligt ud første år og kan fungere de følgende ni. Herefter er man på herrens mark. Det er bedst, hvis man begynder ved 70.

Jeg har skrevet 40 bøger og 10.000 artikler. Jeg kan forestille mig et liv uden deadlines. Film skal ses i fællesskab, men alt flytter over på små skærme nu. Så er der to eller ti år tilbage på jobbet? Hvad hvis »Rygning dræber«-advarslerne over-drev, og jeg lever til 2055? Så er jeg *fucked*, som de siger i tv.

Da jeg begyndte, var der kontinuitet i skrivefaget. Nu hinker man mellem medieplatforme, der vugger i uroligt vand og konstant bliver efterjusteret. Det er ikke, hvad det var. Det er begreber som anciennitet og tradition heller ikke. Der er dage, hvor jeg tænker, at andre må tage sig af fremtiden.

Selv kontinuitet får dog ende på et tidspunkt. John le Carré gik bort den 12. december, 89 år gammel. Han farvede virkelig måden, vi så verden på i min generation. 80erne ville ikke være 80erne uden efterbilledet af Alec Guinness, der pudser brillen og fører kryptiske samtaler i dårligt oplyste kontorer.

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

Jeg kan stadig smage mit første møde med atmosfæren i *Dame, konge, es, spion*, som udkom i 1974. I 2017 læste jeg *Spionens arv* med nøjagtigt samme følelse. Jeg havde også læst alle bøgerne ind imellem, men i sin næstsidste roman er le Carré tilbage ved kilden og lader endda George Smiley optræde, skønt karakteren må være fyldt 100 år.

Forfatteren havde en sen mesterfase. Erindringsbogen *Duernes tunnel* er formidabel. Titlen sigter til et rørsystem, som drengen så, da han var med sin far i Monte Carlo. Fuglene fløj under jorden mod kysten, hvor sportsklubbens gæster skød dem for sjov. »Der er næppe én af mine bøger, som ikke på et eller andet tidspunkt har haft *Duernes tunnel* som arbejdstitel,« skrev le Carré i 2016. »Hvorfor netop dette billede har fulgt mig i al den tid, kan læseren muligvis bedre bedømme end jeg.«

Jeg tror, at tunnelsystemet minder manden om drengen på samme måde, som når Graham Greene lader sin fortæller besøge barndommens hule i novellen »Under haven« fra *På*

sporet af virkeligheden (1963). Rørene bliver genveje, der fungerer som ormehuller i tiden. Et system, fantasien kan flygte igennem. Manden kan kravle tilbage og narre sine fjender på den måde. Eller søge mod lyset og dø efter planen, som andre har lagt.

Det er i hvert fald en billedskabende titel. Men De må have mig undskyldt nu, for dagens incidentstal skal tjekkes. Jeg stod i kø ved testcentret på stationen i Helsingør og følte mig hen-sat til en scene fra *Shoah* eller *Schindlers liste*. Jeg gabte højt og blev prikket i svælget. Så brugte jeg et halvt NemID-nøg-lekort på at få resultatet. Og virus er *ikke* påvist. Det var bare vinterligt mismod, der stak.

Her er jeg så midt i det hele med døtre, hustru og tre kæle-dyr. Jeg vil ikke forsvinde i duernes tunnel. Jeg vil se Ava træne og danse. Jeg vil høre Rose synge og tælle 12-taller sammen med Laura. Jeg vil kysse min hustru og fejre min mor, når hun bliver 85 år anden juledag. Hvad har vi ikke været igennem? Det skal være en stærk nytårsaften.

UDVALGT AF

W

MUSIK

Tårefilm
Bisse

Den afsindigt produktive Bisse aka Thorbjørn Radisch Bredkjær har siden debuten *Umage* i 2015 udsendt ikke færre end 12 album, så det kommer ikke som noget chok, at han i år har to af slagsen på gaden. Det første – *Cobid-20* – var hans sprælske respons på pandemi og lockdown. Det andet og nyeste er et dobbeltalbum, hvis titel *Tårefilm* umiddelbart signalerer, at det handler om knuste hjerner. Eller i hvert fald Bisses eget blødende af slagsen. Det er det mest underspillede og melodiske udspil fra den kant til dato, en times intens, men også forfriskende melodisk udladning af lige dele rådvildhed og forladthed, for der er ægte smerte at finde her. Men også en simpel skønhed, der ikke tidligere har præget værket. Smukt og sørgeligt. Simpelthen. *Lyng*
Spotify o.a.

What to Look for in Summer
Belle & Sebastian

Det har været et magert år for koncerter, n'est-ce pas? Men hør hov, så lander der lige en dobbelt live-lp fra Glasgow-septetten Belle & Sebastian, der ikke blot fungerer som et fremragende kompendium over de otte albums, det er blevet til siden debuten *Tiger Milk* i 1996, men som et vitalt vidnesbyrd fra et orkester, hvis koncerter altid er en fest. Jeg havde helt glemt, hvor stor pris jeg egentlig sætter på Stuart Murdoch & co., men det skal jeg love for, at *What to Look for in Summer* mindede mig om. Hamrende veloplagt ræser bandet gennem et udsøgt repertoire, der kulminerer med en over syv minutter lang og gudeskøn version af »The Boy with the Arab Strap«. Alt i alt over halvanden times musikalsk nektar. Sådan! *Lyng*
Spotify o.a.

PODCAST

Kierkegaard på egen krop
Producer: Buddy Buddy

47-årige Thomas er bange for at dø. Han er bange for, at hans liv blot er et kludetæppe af tilfælde. Er han modig nok? Og hvad med kærligheden? Store spørgsmål, der gør, at han har »brugt 10.000 timer på at være i tvivl«. Men der er håb forude: I podcastserien

FOTO: DR PRESSEFOTO

STREAMING

Skyld
DR TV

Hvor hyppigt kan magten skifte hænder, når et kæresterpar diskuterer fitnesscenteradfærd, smittecirkelgæsteliste og nødvendigheden af at modsige den andens ubehøvlende onkel til familiemiddag? Forbløffende tjept. I *Skyld*, det nye skænderisketchshow på DR2+, fægter Magnus Haugaard og Emma Sehested Høeg med følelserne, så man i løbet af hvert fem-seks minutter langt afsnit – der alle finder sted på forsædet af en bil – bliver svimmel, så hurtigt sympatien vender. Undgå at se det med kæresten. *jb*
DR2+

Kierkegaard på egen krop bestående af fem afsnit – Død, Tilfælde, Mod, Kærlighed og Tvivl – kommer Thomas i biblioterapi hos Søren Kierkegaard i form af stedfortræder teolog Christian Hjortkjær. Med udgangspunkt i Kierkegaards tanker forsøger de to herrer at få Thomas ud af hans fastlåste tankemønstre, og resultatet er særdeles interessant og rørende, især når Thomas får udstukket lektier, der udløser to tankevækkende samtaler med henholdsvis hans datter og hans far.
baas
DR Radio-app

How to Proceed
Vært: Linn Ullmann

Da coronapandemien ramte verden, spurgte norske Linn Ullmann sig selv: »Hvad gør vi nu? Hvor går vi hen herfra?« Som forfatter, mor og individ i verden følte hun, at menneskeheden stod ved en skillevej, der frem for alt fremprovokerede angst, men som også kunne give anledning til at stille nogle af livets sværeste spørgsmål; dem, vi normalt ikke tør stille. Siden juni har hun forsøgt at besvare disse sammen med en række velrenommerede forfattere i podcastserien *How to Proceed*. Episoderne med Ali Smith, George Saunders og Arundhati Roy er ekstra anbefalelsesværdige – også hvis litteratur ikke er det. De vægter højest i Deres liv. Der er nemlig hjælp at hente

for alle, hvilket vel er essensen af at læse. *baas*
Apple Podcast o.a.

MUSEUM

Met Stories
The Metropolitan Museum

Midt i et mærkeligt år markerer the Metropolitan Museum i New York sit 150-års jubilæum med en række vellykkede små filmfortællinger om mennesker og museet. De foreløbigt 11 historier kredser om at gøre museet til sit eget; fra tatovøren Sue Jevien, der finder inspiration i fjerne kulturers traditioner, til performance-kunstneren Nikhil Chopra, som rent faktisk flyttede ind på museet i flere uger og til sidst begyndte at føle sig som et udstillet objekt. Den irakiske forfatter Ahmed Badr fortæller om mødet med den assyriske samling, der præcis som han selv er i ekzil i USA, og om hvor vigtigt det er at lade nye historier opstå omkring museets genstande. Og Dariel Vasquez fortæller om at være fra Harlem, men ikke at vove at nærme sig det fine museum, før den dag hans afro-amerikanske professor Teju Cole tager hele klassen med for at se på nederlandsk barok – og så meget mere åbenbarer sig. Tilsammen en følsom og smukt produceret hyldelse til museet som et rum, der åbner verden for os. *laur*
metmuseum.org/150/met-stories

MØD FORFATTERNE

LOUISIANA LITERATURE

PETER ADOLPHSEN
URSULA ANDKJÆR OLSEN
SUZANNE BRØGGER
HELLE HELLE
PETER HØEG
HANNE HØJGAARD VIEMOSE
NIVIAQ KORNELIUSSEN
PETER LAUGESSEN
KIM LEINE
HENRIK NORDBRANDT
HARALD VOETMANN
DORRIT WILLUMSEN

- HVOR LITTERATUREN OPSTÅR

12 nye portræt-film på channel.louisiana.dk